

УДК 347.5
DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v3.2023.5>

З. Ф. Самчук-Колодяжна
orcid.org/0000-0002-9391-1115
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Волинського національного університету імені Лесі Українки

К. М. Прокопчук
головний спеціаліст відділу інформаційних технологій та правового забезпечення
Господарського суду Волинської області

ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ

Постановка наукової проблеми та її значення. Питання обігу вогнепальної зброї серед цивільного населення дискутується десятиріччями, але за час проведення АТО на Сході України, а особливо бойових дій в зв'язку з військовою агресією РФ в громадян України появилась значна кількість вогнепальної зброї, в тому числі знайденої, покинутої, яка зберігається, а за часту використовується та реалізується громадянами з грубим порушенням чинного законодавства, завдаючи шкоди як самим громадянам і їх сім'ям, так і третім особам.

Сучасний стан поведінки цивільного населення із вогнепальною зброєю вимагає невідкладного прийняття відповідного закону, який забезпечив би не лише легалізацію вогнепальної зброї, але й впорядкував її цивільний обіг та убезпечив цивільне населення від неоправданих смертей та руйнувань їх помешкань і знищення майна.

Аналіз досліджень даної проблеми. Необхідно відмітити, що наукова спільнота проблеми цивільного обігу зброї та інших об'єктів, які вилучені або обмежені в обізі розглядає фрагментарно при дослідженні речових прав фізичної та юридичної особи, відчуженні майна та майнових прав, спадкуванні окремих видів майна та інше.

Метою та завданням статті є дослідження проблем правового регулювання цивільного обігу вогнепальної зброї, удосконалення юридичного інструментарію та вироблення нових механізмів цивільного обігу та легалізації вогнепальної зброї.

Виклад основного матеріалу та отримання результатів дослідження. На території України вже більше року йде жорстока війна. Такого масштабу воєнних дій та завданих ними матеріальних втрат людство не бачило з часів Другої Світової війни. Кожен українець прагне захистити свою країну, себе, свою сім'ю та майно від агресора, а тому попит на зброю зростає як і порушення встановлених правил поведінки з нею, особливо, у зв'язку із запровадженням воєнного

стану та появою великої кількості загубленої та покинутої вогнепальної зброї в тому числі покинутої окупантами бойової вогнепальної зброї.

Серед суб'єктів законодавчої ініціативи, науковців та української спільноти загалом ще з початку Антитерористичної операції 2014 року дискутується питання законодавчого закріплення права власності на вогнепальну зброю і її легалізацію відповідним законом.

На сьогодні чинним законодавством України, зокрема постановою Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» ще з 17.06.1992 року встановлено, яка вогнепальна зброя може перебувати у власності і користуванні фізичних та юридичних осіб недержавної форми власності, громадських та міжнародних організацій, а саме: вогнепальна гладкоствольна та нарізна мисливська зброя і припаси до неї [2].

Бойова вогнепальна зброя та припаси до неї не можуть бути у володінні, користуванні та розпорядженні цивільного населення і за це передбачена кримінальна відповідальність (ст. 262, 263 –1 Кримінального кодексу України) [5].

Обіг вогнепальної зброї, а саме придбання, зберігання, перевезення, використання, реалізація вогнепальної зброї, яка може бути у власності громадян визначено підзаконним нормативним актом: «Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів», затвердженою наказом Міністерства Внутрішніх Справ України від 21.08.1998 № 622 (надалі – Інструкція) [3].

Реалії сьогодення потребують закріплення правового режиму власності на цивільну вогнепальну зброю спеціальним законом.

Відмітимо ще й те, що Постанова Верховної Ради від 17.06.1992 р., що закріплює правовий режим власності на окремі види майна з 1996 р. стала суперечити ст. 41 Конституції України, яка визначає правило про те, що правовий режим приватної власності встановлюється виключно законами України [1].

В юридичній доктрині проголошується презумпція вільної оборотоздатності об'єктів цивільних прав (цивільного обігу), за винятком тих, які вилучені з цивільного обігу. Щодо об'єктів обмежених в обізі чинним законодавством встановлено спеціальний правовий режим в залежності від їх суспільної значимості.

Законодавчо встановлена заборона довільного обмеження оборотоздатності об'єктів цивільних прав. Стаття 178 Цивільного кодексу України однозначно визначає, що об'єкти вилучені з цивільного обороту та об'єкти, які можуть належати лише певним учасникам або перебування яких у цивільному обороті допускається за спеціальним дозволом (обмежено оборотоздатні) встановлюється законом [7]. Саме такими об'єктами – обмежено оборотоздатними є вогнепальна зброя.

Цивільний обіг вогнепальної зброї – це виробництво зброї, торгівля зброєю, обмін, дарування, придбання, колекціонування, експонування, спадкування, зберігання, носіння, перевезення, транспортування, застосування, ремонт, вилучення, викрадання, втрата, вихолощення, утилізація, ввезення та вивезення зброї. Це найбільш поширене визначення обігу цивільної вогнепальної зброї, що впливає з аналізу чинного законодавством.

Інструкція визначення поняття обігу зброї не містить, а вказує лише на: «виготовлення, придбання, облік, перевезення та використання вогнепальної...зброї» [3].

Закон України «Про державні нагороди», встановлюючи особливий режим іменної нагородної зброї, закріплює право особи на зберігання, носіння, використання зброї та порядок спадкування [4].

Викладене доводить, що встановлення прав власника володільця чи користувача повинно бути закріплено відповідним законом.

Поняття вогнепальної зброї, що визначено Інструкцією, як зброї, яка призначена для ураження цілей снарядами, що одержують спрямований рух у стволі та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі. Бойова вогнепальна зброя – це зброя, призначена для ураження людина та / або техніки [3].

Вогнепальна зброя, що може перебувати у громадян, це є мисливська вогнепальна зброя, яка повинна відповідати вимогам технічного регламенту. До такої зброї відносяться мислив-

ські гвинтівки, карабіни, гладкоствольні рушниці, нарізні та комбіновані рушниці з гладкими і нарізними стволами (п. 8.8.1, п. 8.2 Інструкції) [3]. Іншої вогнепальної зброї, крім нагородної, не може бути у власності, користуванні та носінні фізичних осіб, навіть для їх особистого захисту [4].

Відмітимо, що окремі категорії громадян мають право на придбання та використання вогнепальної зброї для особистого захисту. Це працівники правоохоронних органів та особи, що конкретно визначені чинним законодавством.

Правовий режим вогнепальної зброї, що може бути у власності, користуванні, та розпорядженні юридичних осіб і дозволяється в цивільному обізі, крім вогнепальної зброї і припасів до неї ЗСУ, СБУ, МВСУ, організацій та формувань, що згідно закону мають право на використання вогнепальної зброї, встановлено Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів. Реалізація та придбання такої зброї за цивільно-правовими договорами у відповідності з цивільним законодавством.

Порядок придбання, обліку, охорони, перевезення і використання вогнепальної зброї та бойових припасів до неї (патронів до нарізної вогнепальної зброї різних калібрів а також заряджені патрони до гладкоствольних мисливських рушниць, мисливський порох і капсулі) в міністерствах, інших центральних органах, на підприємствах, в установах, організаціях, в господарських об'єднаннях регламентується відповідними інструкціями, погодженими з Національною поліцією України.

Вогнепальна, пневматична, холодна зброя, бойові припаси до зброї, пристрої та патрони до них, придбані підприємствами, установами, організаціями належать до відомчої зброї із заборною використовувати не за призначенням, продавати, передавати, зберігати за місцем проживання працівників (крім працівників правоохоронних органів), згідно вимог Інструкції.

В разі необхідності передачі зброї і бойових припасів юридична особа повинна письмово повідомити орган поліції, в якому зброя перебуває на обліку, в 5-денний строк.

В разі придбання вогнепальної зброї юридична особа протягом десяти днів зобов'язана одержати в органах поліції дозвіл на право її зберігання.

Відомча зброя та бойові припаси до неї повинні зберігатись в спеціально обладнаному сховищі, що відповідає встановленим Інструкцією вимогам (п. 11.5–11.10) [3].

Передбачено зберігання зброї різними організаціями, в т.ч. навчальними закладами в пунктах централізованого зберігання в окремо відділеному кожному приміщенні.

У навчальних закладах, спортивних товариствах, які не мають дозволів органів поліції на відкриття та функціонування стрілецьких тирів і стрільбищ, зберігання зброї та бойових припасів до неї, крім навчальної заборонено.

Учбова зброя (нейтралізована), яка спеціально приведена в непридатний для стрільби стан, призначена для навчання правилам поведінки зі зброєю (розбирання, складання, зарядження, розрядження, виконання стрілецьких прийомів зі зброєю).

Стрілецький тир – споруда для стрільби по мішенях з вогнепальної та пневматичної зброї, стрільбище – комплекс стрілецьких тирів для стрільби по мішенях під час проведення спортивних заходів, приміщення яких повинні відповідати вимогам Інструкції та ДБН В.2.2 – 13-2003 «Державні будівельні норми України. Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно – оздоровчі споруди» [3].

Керівники юридичних осіб, що використовують вогнепальну зброю повинні отримати дозвіл органів поліції на укладення трудових договорів з їх працівниками, перевірка яких здійснюється органами поліції на предмет наявності медичних протипоказань, судимості, обмеження користування зброєю та інших умов, передбачених п. 5.1 Інструкції.

Юридичні особи повинні вести книги обліку вогнепальної зброї що скріплюється печаткою органу поліції [5].

Непридатна до використання відомча вогнепальна зброя та бойові припаси до неї здаються в органи поліції. Зайва, але придатна відомча вогнепальна зброя здається за місцем придбання зброї або передається (продається) іншим організаціям за дозволом органів поліції.

За стан обліку зберігання і використання зброї відповідають керівники юридичних осіб, які в разі втрати зброї повинні негайно повідомити органи поліції. Підставою для зняття втраченої зброї з обліку є рішення органу досудового розслідування [3; 5].

Правовий режим вогнепальної мисливської зброї, що дозволена в цивільному обізі і може бути у власності та користуванні фізичної особи, згідно Постанови Верховної Ради України від 17.06.1992 р. «Про право власності на окремі види майна» (Додаток 2), визначений підзаконним нормативним актом – Інструкцією про

порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, всупереч Конституції України (ст. 41) та Цивільному кодексу України (ст. 178) [1; 7].

Правом на придбання мисливської гладкоствольної зброї користуються особи, що досягли 21 року, мисливської нарізної – 25 років.

Щодо цивільного обігу вогнепальної мисливської зброї, то придбання, зберігання, носіння, використання, реалізація, утилізація фізичною особою здійснюється за наступних умов: Власник зобов'язаний застрахувати цивільну відповідальність за шкоду, заподіяну третім особам, як вогнепальною, так і іншими видами зброї (п. 28 Інструкції, ЗУ «Про страхування»). Зареєструвати мисливську вогнепальну зброю та стати на облік власників, так як відомості про наявність зброї в громадян заносяться органами поліції в БД (базу даних), а на кожного власника зброї заводиться особова справа.

При зміні місця проживання власник зброї повинен у десятиденний строк стати на облік за новим місцем проживання. Подарована мисливська вогнепальна зброя може бути зареєстрована в органах поліції, якщо обдарований має дозвіл на її придбання.

На час довготривалих від'їздів особи (понад 3 місяці) дозволяється тимчасова передача вогнепальної мисливської зброї на тимчасове зберігання без права використання іншим членам сім'ї, родичам, іншим громадянам, які мають дозволи на зберігання особистої зброї, а у разі відсутності таких – в органи поліції.

Передача зброї є обов'язковою в разі смерті власника нагородної та мисливської вогнепальної зброї у п'ятиденний строк в органи поліції на тимчасове зберігання до вирішення питання про спадкування. Якщо спадкоємці не бажають або не можуть успадкувати зброю вони у місячний строк повинні її реалізувати у встановленому порядку особі, що має дозвіл на придбання зброї або в магазин з торгівлі зброєю [4].

В органах поліції можливе переоформлення документів від одного власника до іншого вогнепальної мисливської зброї, що має дозвіл на придбання зброї від особи, яка успадкувала цю зброю.

Мисливська вогнепальна зброя, визнана непридатною для використання передається безкоштовно до органів поліції для знищення у місячний строк [2].

У разі втрати зброї власник зобов'язаний негайно повідомити органи поліції по місцю втрати та місцю реєстрації зброї.

Наявну мисливську вогнепальну зброю, яка не була зареєстрована, але може перебувати у власності громадян можна перереєструвати в особисте користування. Оформлення документів здійснюється в порядку, передбаченому Інструкцією. Органами поліції обов'язково здійснюється перевірка зброї на предмет викрадення, втрати, знахідки (п. 12.22 Інструкції) [3].

Контроль за дотриманням правил зберігання, носіння, використання зброї громадянами проводиться органами поліції не рідше одного разу на три роки. Зазначимо, що наказом МВС №195 від 18.03.2022 встановлено, що під час дії воєнного стану в Україні строк дії дозволів, визначених Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, продовжується на період дії воєнного стану та 10 днів після припинення або скасування воєнного стану в Україні [6].

Передача зброї за цивільно-правовими договорами (купівля – продаж, дарування, міна, найм – оренда) може здійснюватися лише власниками, або уповноваженими власником особами. Успадковуватись може лише зареєстрована зброя, а спадкодавець повинен бути власником зброї. Предметом цивільно-правових договорів може бути зброя, що дозволена в цивільному обізі а набувачами та користувачами фізичні особи відповідного віку та стану здоров'я при відсутності заборон, які встановлені чинним законодавством.

Хоча обсяг вогнепальної зброї, що може бути у власності фізичних осіб здійснюється шляхом укладення цивільно-правових договорів, порядок їх укладання залишається поза увагою законодавця. Перш за все, такі договори не поіменовані ні в Цивільному кодексі, ні в інших цивільно-правових актах. Відсутня вимога щодо форми, хоча предметом договору є речі, обмежені в цивільному обізі. З огляду на сучасний стан поведінки громадян зі зброєю та її впливом, договори між фізичними особами повинні укладатись в письмовій з нотаріальним посвідченням формі, що забезпечуватиме дотримання вимог щодо предмета, так і сторін договору.

Питання правового режиму знайденої (загублено) зброї спеціальним законом на сьогодні не врегульовано. В такому випадку на таку зброю

розповсюджується положення цивільно-правових норм щодо знахідки.

Цивільний кодекс України, стаття 337 передбачає, що про загублену річ особа зобов'язана негайно повідомити ту особу, яка її загубила, або власника речі та повернути річ [7].

Якщо особа, що загубила річ невідома (або місце її перебування невідоме), то особа, що знайшла річ зобов'язана повідомити про знахідку органи Національної поліції або органи місцевого самоврядування.

Особа може зберігати загублену річ у себе, здати органам поліції чи місцевого самоврядування на зберігання після повідомлення про знахідку. Беззаперечно, така загублена річ як вогнепальна зброя повинна здаватись на зберігання в органи поліції, що необхідно встановити в законі.

Особа, що знайшла річ набуває права власності на неї після спливу 6 місяців з моменту заявлення про знахідку органам Нацполіції, якщо власник не об'явився або не встановлений [7].

Проте, враховуючи, що право власності на зброю набувається у спеціально встановленому порядку, особі, яка знайшла зброю, необхідно стати на облік та зареєструвати знайдену зброю, згідно вимог після збігу 6 місяців.

Іншого механізму легалізації знайденої та іншим способом набутої вогнепальної зброї, що є в цивільному обізі чинним законодавством не встановлено. Це чи не головна підстава нагального прийняття спеціального закону щодо вогнепальної зброї та її цивільного обігу.

Зазначимо, що за незаконне поводження зі зброєю та бойовими припасами (носіння, зберігання, придбання, виготовлення, ремонт, передача чи збут вогнепальної зброї, крім гладкоствольної мисливської, бойових припасів до неї) передбачена кримінальна відповідальність у виді позбавлення волі (ст. 263, ст. 263-1 КК України). За недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів, що спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки – обмеження чи позбавлення волі (ст. 264 КК України) [8]. Зазначимо, що цивільні особи не несуть кримінальної відповідальності за застосування вогнепальної зброї проти осіб, які здійснюють збройну агресію проти України, якщо така зброя застосована відповідно до вимог Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб в захисті України».

У разі порушення порядку придбання, зберігання, продажу вогнепальної мисливської зброї, порушення правил носіння, перевезення такої зброї, строків реєстрації, ухилення від реєстрації мисливської вогнепальної зброї встановлена адміністративна відповідальність – штраф з оплатним вилученням або кон-

фіскацією зброї, або без такого (ст. 190-194 КУпАП) [9].

Зауважимо, що цивільно-правова відповідальність за порушення вимог чинного законодавства порядку цивільного обігу вогнепальної зброї врегульована недостатньо.

Відшкодування завданої майнової шкоди передбачено лише в разі вчинення злочину незаконним зберіганням, носінням чи використанням зброї, проте механізм відшкодування відсутній, як і джерела відшкодування, крім цивільного позову до обвинуваченого в кримінальному провадженні, коли шкода компенсується роками.

На сьогодні є проблемним застосування цивільно-правової відповідальності за загрозу життю, здоров'ю, майну фізичної особи, або майну юридичної особи у виді відшкодування шкоди завданої внаслідок неусунення такої загрози (Гл.81ЦКУ) [7]. Таке відшкодування неможливе в порядку цивільного судочинства із-за відсутності механізму відшкодування майнової і моральної шкоди та джерел такого відшкодування. Дискусія щодо прийняття спеціального закону про відшкодування шкоди завданої кримінальним правопорушенням за рахунок державного бюджету ведеться майже 20 років, подано десятки законопроектів, але закону так і не прийнято.

В адміністративному порядку майнова шкода не відшкодовується. На правопорушника накладається лише незначний штраф (від 3 до 25 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, та оплатне вилучення або конфіскація зброї, або без такого). Превентивні заходи проводяться недостатньо (контроль за зберіганням, реєстрацією, носінням, ремонтом та використанням вогнепальної зброї).

Висновки. Аналіз достатності врегулювання підстав набуття права власності на вогнепальну зброю, що перебуває в цивільному обізі та порядку її зберігання і використання свідчить про невідкладне прийняття відповідного закону, що набуває особливого значення у зв'язку із запровадженням воєнного стану в Україні.

Насамперед необхідно виконати конституційну вимогу щодо закріплення права приватної власності на зброю законом та врегулювати порядок укладення та форму цивільно-правових договорів, предметом яких є речі з обмеженою оборотоздатністю (зокрема зброя).

Враховуючи появу значної кількості незареєстрованої вогнепальної зброї, що дозволена в цивільному обізі та припасів до неї, в т.ч. забутої, покинутої передбачити умови добровільної здачі, а за придатну до використання – винагороду, чи реалізацію через торговельну мережу, що здійснює продаж зброї. Законодавчо закріпити умови набуття власності на забуту, покинуту зброю – заява в органи поліції про знахідку

та збіг 6 місяців після такої заяви, якщо власник не об'явився.

В разі вчинення кримінального правопорушення – обов'язкова конфіскація будь-якої зброї.

При притягненні до адміністративної відповідальності за порушення встановлених вимог щодо поводження з вогнепальною зброєю, що є в цивільному обізі встановити більш суворіше покарання (мінімальний розмір штрафу від 10 неоподаткованих мінімумів, конфіскацію зброї при повторному порушенні).

Встановити цивільно-правову (майнову) відповідальність за неусунення загрози життю, здоров'ю чи майну фізичної особи, майну юридичної особи, а в разі завдання такої шкоди – відшкодування майнової та моральної шкоди з обов'язковою конфіскацією вогнепальної зброї.

Слід відмітити, що до Верховної Ради України подані законопроекти, які направлені на закріплення порядку набуття, використання, легалізацію вогнепальної зброї та бойових припасів, що можуть бути у власності громадян відповідним законом. Вказані законопроекти заслуговують на увагу, хоча питання відповідальності за зберігання, носіння, реалізацію незареєстрованої вогнепальної зброї та ухилення від її реєстрації, згідно вимог чинного законодавства належним чином не врегульовані, а питання цивільно-правової відповідальності зовсім не розглядаються.

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/Z960254K>
2. Про право власності на окремі види майна: постанова ВРУ від 17.06.1992 // ВВРУ, 1992. № 35. Ст. 517 (зі змінами).
3. Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженою наказом МВС України від 21.08.1998 № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0988-02#Text>
4. Про державні нагороди України : Закон України від 02.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1549-14#Text>
5. Про охоронну діяльність : Закон України від 22.03.2012р. // ВВРУ, 2013. № 2. Ст. 8
6. Про введення воєнного стану: Закон України від 24.02.2022р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>
7. Цивільний кодекс України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030435>
8. Кримінальний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

Анотація

Самчук-Колодяжна З. Ф., Прокопчук К. М.
Питання цивільного обігу вогнепальної зброї в Україні. – Стаття.

В статті розглядаються проблеми правового регулювання цивільного обігу вогнепальної зброї та бойових припасів до неї з врахуванням обмежень, встановлених законодавством та запровадженням воєнного стану в Україні, права фізичної особи та юридичної особи на вогнепальну зброю, порядок та умови реалізації цих прав, правові наслідки невиконання умов придбання, зберігання, носіння, використання та передачі зброї іншим особам за цивільно-правовими договорами у власність, володіння чи користування, крім вогнепальної зброї та бойових припасів до неї ЗСУ, органів та навчальних закладів СБУ, МВСУ та формувань, що згідно чинного законодавства мають право на використання вогнепальної зброї.

Також досліджується правовий режим знайденої (загубленої), покинутої зброї та проблеми легалізації вогнепальної зброї, що знаходиться в незаконному володінні цивільного населення.

Сучасний стан поводження цивільного населення із вогнепальною зброєю вимагає невідкладного прийняття відповідного закону, який забезпечив би не лише легалізацію вогнепальної зброї, але й впорядкував її цивільний обіг та убезпечив цивільне населення від неоправданих смертей та руйнувань їх помешкань і знищення майна.

Серед суб'єктів законодавчої ініціативи, науковців та української спільноти загалом ще з початку Антитерористичної операції 2014 року дискутується питання законодавчого закріплення права власності на вогнепальну зброю і її легалізацію відповідним законом.

Аналіз достатності врегулювання підстав набуття права власності на вогнепальну зброю, що перебуває в цивільному обізі та порядку її зберігання і використання свідчить про невідкладне прийняття відповідного закону, що набуває особливого значення у зв'язку із запровадженням воєнного стану в Україні.

Насамперед необхідно виконати конституційну вимогу щодо закріплення права приватної власності на зброю законом та врегулювати порядок укладення та форму цивільно-правових договорів, предметом яких є речі з обмеженою оборотоздатністю (зокрема зброя).

Ключові слова: цивільний обіг вогнепальної зброї, мисливська вогнепальна зброя та припаси до неї, оборотоздатність, нагородна зброя, правовий режим знайденої (загубленої) зброї, легалізація зброї, спеціальний закон, воєнний стан.

Summary

Samchuk-Kolodiazhna Z. F., Prokopchuk K. M.
The issue of civilian circulation of firearms in Ukraine. – Article.

The article examines the problems of legal regulation of the civilian circulation of firearms and military supplies for them, taking into account the restrictions established by legislation and the introduction of martial law in Ukraine, the rights of individuals and legal entities to firearms, the procedure and conditions for the exercise of these rights, the legal consequences of failure to purchase, storage, carrying, use and transfer of weapons to other persons under civil law contracts for ownership, possession or use, except for firearms and ammunition for them of the Armed Forces of the Armed Forces, other military formations, bodies and educational institutions of the SBU, the Ministry of Internal Affairs and formations that are in accordance with current legislation have the right to use firearms.

The legal regime of found (lost), abandoned weapons and the problem of legalization of firearms in the illegal possession of the civilian population are also investigated.

The current state of the civilian population's handling of firearms requires the urgent adoption of an appropriate law that would ensure not only the legalization of firearms, but also regulate their civilian circulation and protect the civilian population from unjustified deaths and the destruction of their homes and destruction of property.

Among the subjects of the legislative initiative, scientists and the Ukrainian community in general, since the beginning of the Anti-Terrorist Operation in 2014, the issue of legislative consolidation of the right to own firearms and its legalization by the relevant law has been discussed.

The analysis of the adequacy of the regulation of the grounds for acquiring the right to own a firearm in civilian circulation and the procedure for its storage and use indicates the urgent adoption of the relevant law, which is of particular importance in connection with the introduction of martial law in Ukraine.

First of all, it is necessary to fulfill the constitutional requirement to enshrine the right of private ownership of weapons by law and to regulate the procedure and form of civil law contracts, the subject of which are things with limited mobility (in particular, weapons).

Key words: civilian circulation of firearms, hunting firearms and their supplies, turnover capacity, reward weapons, legal regime of found (lost) weapons, legalization of weapons, special law, martial law.